Lietas arhīva Nr. CA-0125-21/12
ECLI:LV:ZAT:2021:0426.C73456919.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē 2021.gada 26.aprīlī

Zemgales apgabaltiesa
šādā sastāvā: tiesnese referente Inese Belicka,
tiesnese Svetlana Maršāne, tiesnese Inese Skudra,
ievērojot Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/, ar trešo personu /vieta/ novada pašvaldību, par ceļa servitūta dzēšanu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2020.gada 30.jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ vērsās tiesā ar prasību pret /pers. B/ par ceļa servitūta dzēšanu, kurā norādīja, ka prasītājai pieder nekustamais īpašums "/Nosaukums A/", /vieta/ pagastā, bet /pers. B/ pieder nekustamais īpašums "/Nosaukums B/", /vieta/ pagastā. Ar 2000.gada 16.februāra Valsts zemes dienesta lēmumu uz prasītājai iederošo nekustamo īpašumu "/Nosaukums A/" noteikts ceļa servitūts 0,80 km garumā un 4 m platumā (0,32 ha platībā). Ceļa servitūts atzīmēts īpašuma "/Nosaukums A/" zemes robežu plānā, īpašumam "/Nosaukums A/" zemesgrāmatas nodalījumā reģistrēts ieraksts par ceļa servitūtu.

Dabā ceļa servitūts ved tikai līdz īpašumam "/Nosaukums B/" un pie tā izbeidzas. Agrāk īpašumā "/Nosaukums B/" bija nodibināts servitūta ceļš, kurš bija minētā ceļa servitūta turpinājums, veda cauri īpašumam "/Nosaukums B/" uz īpašumu "/Nosaukums C/", nekustamā īpašuma "/Nosaukums C/" īpašnieks piekritis šī apgrūtinājuma dzēšanai, jo piebraukšana nekustamajam īpašumam "/Nosaukums C/" un arī /Nosaukums B/" iespējama un notiek pa citu ceļu, neizmantojot ceļa servitūtu.

Uz prasītājas uzaicinājumu segt ceļa uzturēšanas un labošanas darbu izmaksas atbildētāja rakstiski atbildējusi, ka ikdienā šo ceļu braukšanai neizmanto, jo viņas īpašumam "/Nosaukums B/" ir savs pievedceļš, kas tiek regulāri izmantots, atsakās maksāt par ceļa servitūta darbiem. Ņemot vērā norādīto, secināts, ka prasītājas īpašuma tiesību apgrūtinājuma - ceļa servitūta pastāvēšanai nav pamata un tas nav nepieciešams, tāpēc pastāv pamats izbeigt ceļa servitūtu un dzēst attiecīgos ierakstus zemesgrāmatas nodalījumā.

Vērā ņemams arī apstāklis, ka ceļa servitūta izlietošana nav iespējama, jo atbildētāja no sava īpašuma puses ir aizšķērsojusi piekļuvi īpašumam no ceļa servitūta puses.

Līdz ar to secināms, ka ir notikusi atteikšanās no ceļa servitūta gan ar konkludentām darbībām, gan rakstveidā.

Lūdza tiesu izbeigt /vieta/pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/reģistrēto ceļa servitūtu 0,8 km garumā un 4 m platumā, 0,32 ha platībā, noteikt, ka /vieta/pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/III daļas 1.iedaļā ir dzēšams ieraksts Nr.1.1, piedzīt no atbildētājas prasītājas labā visus tiesāšanās izdevumus.

[2] Ar Zemgales rajona tiesas 2020.gada 30.jūlija spriedumu noraidīta pilnīgi /pers. A/ prasību pret /pers. B/ par ceļa servitūta dzēšanu.

Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Lietā nav strīda par sekojošiem apstākļiem.

[2.1.1] Prasītājai pieder nekustamais īpašums "/Nosaukums A/", /adrese/, kadastra Nr./kadastra numurs A/, kas ierakstīts /vieta/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/(turpmāk – īpašums "/Nosaukums A/". No Valsts zemes dienesta 2000.gada 16.februāra lēmuma Nr.217 redzams, ka, atjaunojot prasītājai īpašuma tiesības uz īpašumu "/Nosaukums A/", noteikts ceļa servitūts 0,80km/4m – 0,32 ha uz saimniecības "/Nosaukums B/" zemēm (turpmāk – ceļa servitūts).

Minētais administratīvais akts nebija pārsūdzēts un tas kalpoja par pamatu prasītājas īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā.

/vieta/ pagasta zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs/III daļas 1.iedaļā "Lietu tiesības, kas apgrūtina nekustamo īpašumu" ir izdarīts ieraksts 1.1. "Atzīme – ceļa servitūts 0,80km/4m".

[2.1.2] Nekustamais īpašums "/Nosaukums B/", /adrese/, kadastra Nr./kadastra numurs B/, pieder atbildētājai un tas ierakstīts /vieta/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/(turpmāk – īpašums "/Nosaukums B/").

[2.2] Prasītāja lūdz atcelt ceļa servitūtu, norādot uz šādiem servitūta atcelšanas pamatiem: 1) atbildētāja ir atteikusies no ceļa servitūta lietošanas, un īpašumam "/Nosaukums B/" ir citi piebraukšanas ceļi; 2) ceļa servitūts sakrīt ar pašvaldības ceļu, kas nav pieļaujams.

Tiesa konstatēja, ka konkrētajā gadījumā lēmumu par strīdus ceļa servitūtu 2000.gada 16.februārī pieņēma Valsts zemes dienests, atjaunojot prasītājai īpašuma tiesības uz zemi, pamatojoties uz likuma "Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 22.pantu.

Kaut arī no minētās normas izrietošā Valsts zemes dienesta kompetence zemes reformas ietvaros lemt par ceļa servitūta noteikšanu nav apšaubāma, tomēr šāda lēmuma pieņemšanas fakts pats par sevi neliecina par to, ka servitūts nodibināts Civillikuma 1231.panta 1.punkta kārtībā.

Ņemot vērā Civillikuma 1131.panta nosacījumus, konkrētajā gadījumā strīds pastāv par reālservitūtu.

Pārbaudot lietā esošos pierādījumus, tiesa atzina, ka ceļa servitūts neatbilst Civillikuma 1130.pantam, jo tas nav tāda tiesība uz svešu lietu, ar kuru īpašuma tiesība uz to ir lietošanas ziņā aprobežota kādai noteiktajai personai vai noteikta zemesgabala labā.

Izvērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa konstatēja, ka strīdus ceļa servitūts ved tikai uz atbildētājai piederošo īpašumu "/Nosaukums B/".

Tiesa atsaucās uz likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatā" 11.pantu un atzina, ka lietā nodibināti apstākļi, kas liecina, ka braucamā ceļa servitūts zemesgrāmatā ierakstīts atzīmes veidā un spriedumā minētajās normās ietvertā regulējuma kontekstā nav pamata uzskatīt, ka servitūts bija noteikts par labu īpašumam "/Nosaukums B/", jo šāda lietu tiesība zemesgrāmatā nav nostiprināta, nostiprināts ir tiesību nodrošinājums.

Neskatoties uz to, ka ceļa servitūts zemesgrāmatā nostiprināts atzīmes veidā nevis ieraksta veidā kā lietu tiesība, celtās prasības ietvaros ir pārbaudāmi apstākļi par to, vai pastāv Civillikuma 1135.pantā paredzētais pamats braucamā ceļa servitūta noteikšanai un tiesību nodrošinājuma

saglabāšanai.

Izvērtējot lietas dalībnieku norādītos argumentus, pārbaudot un novērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa atzina par nepieciešamu saglabāt atzīmes veidā nostiprināto ceļa servitūtu turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

Lietā noskaidrots un secināms, ka atbildētāja izmanto ceļa servitūtu un no noteiktā ceļa servitūta nav atteikusies.

Prasības pieteikumā norādītie apstākļi par atbildētājas atteikšanos atlīdzināt ceļa servitūta uzturēšanas izdevumus pats par sevi nav atzīstami par atteikšanos no servitūta un nav pamats atcelt ceļa servitūtu.

Prasītāja norāda, ka piekļūšana atbildētājas īpašumam "/Nosaukums B/" ir nodrošināta pa meža ceļu "/Nosaukums D/".

No VAS "Latvijas valsts meži" sniegtās informācijas redzams, ka šis ceļš ir ar kadastra Nr. /kadastra numurs D/, kas ir uzlabota dabiskā brauktuve. Ceļu vai ceļa posmu slēgšana, kā arī transporta līdzekļu pilnas masas ierobežošana tiek veikta gadījumos, kad pasliktinās ceļa nestspēja, tādējādi nepieļaujot tā neatgriezenisku bojāšanu. Parasti tas notiek pavasara šķīdoņa vai ārkārtēji intensīvu nokrišņu gadījumā. Šāda ceļu slēgšana parasti ir īslaicīga. Satiksme var tikt slēgta arī ceļa remonta vai pārbūves darbu laikā, kā arī veicot mežizstrādes darbus. Uz minētā ceļa ir uzstādīta informatīvā ceļu zīme "/Nosaukums D/".

Aplūkojot uz minētā meža ceļa uzstādīto informatīvo ceļa zīmi "/Nosaukums D/", redzams, ka tajā ir norāde, ka "Nepieciešamības gadījumā satiksme var tikt slēgta". No kadastra kartēs attēlotiem datiem secināms, ka meža ceļš ar kadastra Nr./kadastra numurs D/savienojas ar valsts autoceļu V956 un pašvaldības ceļu V38. Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka kartēs iezīmētais ceļš, kas savienots ar meža ceļu ar kadastra Nr./kadastra numurs D/un piekļaujas īpašumam "/Nosaukums B/", ir transportlīdzekļu satiksmei paredzēts ceļš.

No VAS "Latvijas valsts meži" sniegtās informācijas redzams, ka šis "objekts" ir dabiska brauktuve Meža likuma 1.panta 9.punkta izpratnē un ir izmantojama meža aizsardzības un apsaimniekošanas mērķiem, un nav komersanta ceļš likuma "Par autoceļiem" 3.panta pirmās daļas 3.punkta izpratnē vai meža stiga.

Tādējādi atbildētāja papildus ceļa servitūtam izmanto VAS "Latvijas valsts meži" zemē izveidoto dabisko brauktuvi, pa kuru ir iespējams nokļūt no valsts autoceļa V956 līdz īpašumam "/Nosaukums B/".

Taču jāņem vērā, ka minētā dabiskā brauktuve ir komersanta izveidota brauktuve noteiktam mērķim - meža aizsardzības un apsaimniekošanas mērķiem - un nav paredzēta transportlīdzekļu satiksmei likuma "Par autoceļiem" 2.panta izpratnē. Tāpat tai nav noteikts servitūta statuss, kas paredzētu tā īpašniekam pastāvīgi to uzturēt braukšanai derīgā stāvoklī.

Saskaņā ar Meža likuma 1.panta 9.punktu dabiska brauktuve ir ne vairāk kā četrus metrus plata neizbūvēta brauktuve meža apsaimniekošanas un aizsardzības vajadzībām. Līdz ar to šādas brauktuves slēgšana ir VAS "Latvijas valsts meži" iekšējā kompetence un brīva iniciatīva, bez saskaņojuma ar pašvaldību vai pierobežu īpašumu īpašniekiem.

Līdz ar to tiesa atzina, ka, neskatoties uz to, ka atbildētāja izmanto norādīto dabisko brauktuvi piekļūšanai savam īpašumam, tomēr tā nenodrošina pastāvīgas iespējas tās izmantošanai, jo dabiskajai brauktuvei nav piemērojami ceļu vai servitūta uzturēšanas noteikumi.

Tā kā lietā ir nodibināts fakts, ka atbildētāja lieto ceļa servitūtu gadījumā, ja dabiskā brauktuve nav izbraucama, tiesa nekonstatēja Civillikuma 1237.panta 1.punktā noteikto servitūta izbeigšanas pamatu.

Lietā ir nodibināts fakts, ka daļa no ceļa servitūta ietilpst /vieta/ novada pašvaldības reģistrētajā ceļā V39 "/Nosaukums SU/". Līdz ar to attiecīgā daļa no ceļu servitūta tiek uzturēta par pašvaldības līdzekļiem.

[2.3] Tiesa piekrita prasītājas pārstāves viedoklim un Civillikuma 1156.panta komentāros norādītajam, ka pašvaldību ceļi ir publiskā lietošanā, servitūti šo autoceļu lietošanai nav nepieciešami. Tanī pašā laikā tiesa uzskata, ka jautājums par ceļa servitūta saglabāšanu ceļa posmā, kas iekļauts pašvaldības ceļu reģistrā, ir vērtējams, nodibinot ceļa servitūtu kā lietu tiesību, proti, lemjot jautājumu par zemesgrāmatās nostiprinātās atzīmes aizstāšanu ar ierakstu par ceļa servitūta tiesībām un vērtējot pašvaldības intereses saglabāt tiesības uz reģistrēto ceļu kā būvi, kas atrodas uz prasītājas zemes.

Tiesa atzina, ka konstatētais fakts par ceļa servitūta daļēju sakritību ar pašvaldības reģistrēto ceļu neietekmē atzīmes veidā zemesgrāmatā reģistrētā ceļa servitūta spēku un nav atzīstams par Civillikuma 1237.panta 4.punktā atceļošo nosacījumu, kas būtu par pamatu dzēst minēto atzīmi.

Tiesa atzina par pamatotu trešās personas norādītos apsvērumus, kas pamato ceļa servitūta noteikšanas un saglabāšanas nepieciešamību. /vieta/novada pašvaldība norādīja, ka servitūts nodibināts gar /Nosaukums/ upes krastu, lai nodrošinātu piekļuvi uz inženierbūvēm (tiltiem), kas redzams ortoforto plānā, kas tiesas ieskatā atzīstams par būtisku apstākli valsts dienestu pienākumu kvalitatīvai izpildei.

[2.4] Tiesa lietā nekonstatēja tādus apstākļus, kas būtu izmainījušies laika posmā no strīdus ceļa servitūta noteikšanas līdz prasības izskatīšanai un kuru dēļ būtu atkritusi nepieciešamība nodrošināt valdošo īpašumu "/Nosaukums B/" ar labumu tā normālai funkcionēšanai. Lietas izskatīšanas gaitā netika konstatēti apstākļi, ka strīdus ceļa servitūts noteikts bez atbilstošas vajadzības vai arī ceļa servitūta nepieciešamība būtu izbeigusies.

[3] Par Zemgales rajona tiesas spriedumu /pers. A/ iesniedza apelācijas sūdzību, kura pamatota ar turpmāk norādīto.

[3.1] Prasītājai 2000.gadā nebija nekāda pamata apstrīdēt uz speciālā likuma "Par zemes privatizāciju lauku apvidos" pamata un kārtībā pieņemto lēmumu par ceļa servitūta nodibināšanu. 2000.gadā bija citi apstākļi un visu nodibināto ceļa servitūtu mērķis.

Atjaunojot īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu "/Nosaukums B/", tika noteikts ceļa servitūts 0,5 km uz /vieta/ virsmežniecības zemēm un 1995.gadā 18.decembrī atbildētājai piederošais nekustamais īpašums "/Nosaukums B/", reģistrēts /vieta/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs/, tai skaitā arī lietu tiesību, kas apgrūtina nekustamo īpašumu - 0,5 km uz /vieta/ virsmežniecības zemēm. Secināms, ka ar Zemes komisijas lēmumu nodibinātais ceļa servitūts īpašumā "/Nosaukums B/" kalpoja īpašumam "/Nosaukums C/", /vieta/ virsmežniecības zemēm, tostarp par labu prasītājas īpašumam "/Nosaukums A/".

Ar iepriekš minētajiem Zemes komisijas lēmumiem 1995.gadā atbildētājas īpašumā un 2000. gadā prasītājas īpašumā nodibinātie ceļa servitūti tika nodibināti uz atbildētājas un prasītājas piederošajiem nekustamiem īpašumiem ar mērķi brīvi pārvietoties, un tie kalpoja piebraukšanai, piekļūšanai gan pierobežu, gan tālākiem zemes un mežu īpašumiem. Uz atbildētājas īpašumu "/Nosaukums B/" noteiktais ceļa servitūts tika izmantots kā alternatīvs piebraukšanas ceļš, lai nokļūtu prasītājas īpašumā "/Nosaukums A/" no /vieta/ pagasta puses, un tas tika lietots un izmantots gan no prasītājas puses, gan citu pierobežnieku puses līdz brīdim, kad atbildētāja veica darbības, ar kurām viņas īpašumā nodibinātā servitūta izlietošana kļuva neiespējama. Praktiski dabā atbildētāja norobežoja nodibināto ceļa servitūtu ar dzeloņdrātīm un 2018.gada 12.aprīlī noslēdza ar nekustamā īpašuma "/Nosaukums C/" īpašnieku līgumu par reālservitūta dzēšanu.

Šāda atbildētājas darbība noved pie secinājuma, ka gan īpašumam "/Nosaukums C/", gan īpašuma "/Nosaukums B/" - ir cits piebraucamais ceļš, un tiem izbeigusies vajadzība izlietot ceļa servitūtu īpašumā "/Nosaukums A/", lai piekļūtu saviem īpašumiem, tātad servitūts vairs nekalpo valdošā nekustamā īpašuma labumam, kura dēļ tas nodibināts.

[3.2] Tiesa nepamatoti norādījusi, ka speciālā likuma "Par zemes privatizāciju lauku apvidos" kārtībā pieņemtais lēmums nav radījis tiesiskas sekas atbilstoši Civillikuma 1130.un 1131.pantam.

Jau no 1998.gada, kad prasītājai iemērīja zemes īpašumu "/Nosaukums A/", atjaunoja īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu "/Nosaukums A/", /vieta/ pagastā, ceļa servitūts dabā kā tāds nepastāvēja. 1998.gadā prasītājas mantotajā vēsturiskajā īpašumā "/Nosaukums A/" gar /Nosaukums/ upi uz lauka bija saglabājušās vāji redzamas ceļa aprises - divas iebrauktas sliedes, kas palikušas pēc meliorācijas izbūves darbiem kolhoza laikos, kuras

liecināja par to, ka varbūt vasaras laikā kāds mēģinājis piebraukt meža masīviem pa upes malu ogošanas vai sēņošanas nolūkos. ceļa servitūts īpašumā "/Nosaukums A/" no 1998.gada līdz 2014.gadam bija aizaudzis ar krūmiem un zāli,

[3.3] Prasītāja norāda, ka atbildētāja nav izmantojusi un neizmanto ceļa servitūtu kopš tā nodibināšanas brīža, ko atbildētāja vairākkārt apliecinājusi rakstiski un arī mutiski tiesas sēdē. Tāpat atbildētāja nekad nekādus darbus nav veikusi ceļa servitūta izlietošanas vajadzībām, tā uzturēšanai un izlabošanai. atbildētāja un pašvaldība nekādas faktiskās darbības ceļa uzturēšanā, izlabošanā nav veikusi, izņemot atbildes par minētā ceļa statusu, kas esot ceļš V 39 /Nosaukums SU/, kas esot iekļauts pašvaldību ceļu reģistrā.

Turklāt pirmās instances tiesa neuzskata par ticamiem pierādījumiem VAS "Latvijas Valsts meži" sniegtās ziņas un šā subjekta tiesības un pienākumus attiecībā uz tās pārziņā esošajiem autoceļiem, tai skaitā autoceļu, kas savienojas ar valsts autoceļu V956 (lietas 97.lapa), tā nonākot pie nepareiziem secinājumiem, jo likums par autoceļiem un no tā izrietošie citi tiesību akti vienlīdzīgi attiecas uz jebkuru tiesību subjektu, tātad uz VAS "Latvijas Valsts meži" un pašvaldību. ?

[3.4] Pirmās instances tiesa acīmredzami nav izpratusi faktisko situāciju un spriedumā nepamatoti konstatē un secina, ka VAS "Latvijas Valsts meži" ceļš ar kadastra numuru /kadastra numurs D/, kas piekļaujas īpašumam "/Nosaukums B/" un vēsturiski ir šā īpašuma reālais piebraukšanas ceļš, nav paredzēts transportlīdzekļu satiksmei. kritiski vērtējams tiesas spriedumā "nodibinātais fakts", ka atbildētāja lieto ceļa servitūtu gadījumā, ja VAS "Latvijas Valsts meži" ceļš ar kadastra numuru /kadastra numurs D/tiek slēgts laika apstākļu, šķidoņa dēļ, jo laika apstākļu dēļ izraisītie ceļu ierobežojumi attiecas uz jebkuru tiesību subjektu.

[3.5] Pašvaldība nav iesniegusi pierādījumu, ka "stratēģiski svarīgās inženierbūves" - tilti ir pašvaldības īpašums, ka to uzturēšanai nepieciešams ierobežot prasītājas īpašuma tiesības un nesamērīgi apgrūtināt tai piederošo īpašumu ar pašvaldības autoceļu. Lai noteiktu pašvaldības autoceļu, prasītāja norāda, ka pašvaldības faktisko rīcību un iesniegto ziņu tiesiskumu tiesai jāvērtē jau arī citā tiesvedībā Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā

Prasītāja nepiekrīt, ka trešās personas norādītie apsvērumi, kas pamato strīdus ceļa servitūta noteikšanas un saglabāšanas nepieciešamību, ir tiesiski un pamatoti. Prasītāja šajā atzinumā saskata rupju privātā īpašuma tiesību aizskārumu un uzskata, ka tiesas maldināšana iespējamiem arī prettiesiskiem pierādījumiem ir būtisks apstāklis izskatīšanai no jauna.

[3.6] Lūdz apelācijas instances tiesu izbeigt 2000.gada 30.maijā /vieta/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs/, III daļas 1.iedaļā Lietu tiesības, kas apgrūtina nekustamo īpašumu, reģistrēto ceļa servitūts 0,80 km/4m — 0,32 ha; noteikt, ka ir dzēšama 2000.gada 30.maijā /vieta/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/, III daļas 1.iedaļā Lietu tiesības, kas apgrūtina nekustamo īpašumu, reģistrētā atzīme - ceļa servitūts 0,80 km/4m — 0,32 ha; piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai visus tiesāšanās izdevumus, kuru apmērs tiks precizēts tiesvedības gaitā.

[4] Ar Zemgales apgabaltiesas 2021.gada 2.marta lēmumu, ievērojot Ministru kabineta 2020.gada 6.novembra rīkojumu ,,Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu", Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, noteikta lietas izskatīšana rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus lietā, apelācijas sūdzības motīvus, atzīst, ka apelācijas sūdzība un prasība ir noraidāma.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts sūdzībā.

No apelācijas sūdzības izriet, ka prasītāja spriedumu ir pārsūdzējusi pilnībā.

[7] Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka Zemgales rajona tiesas 2020.gada 30.jūlija spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tāpēc Zemgales apgabaltiesa pilnībā pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma argumentācijai un līdz ar to atzīst, ka Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā nav nepieciešams norādīt.

[8] Civilprocesa likuma 430.panta trešajā daļā noteikts, ka fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Pušu starpā nav strīda par lietas faktiskajiem apstākļiem, kas norādīti pirmās instances tiesas spriedumā un atreferēti šī sprieduma 2.1 punktā.

[9] Prasītājas apelācijas sūdzība nav pamatota sekojošu apsvērumu dēļ.

[10] Saskaņā ar Zemesgrāmatu likuma 15.pantu, 17.panta 1.punkta ,,a" apakšpunktu ieraksts par servitūta aprobežojumu zemesgrāmatā izdarīts atzīmes veidā atbilstoši Zemesgrāmatu likuma 45.panta 8.punktam, kurš noteic, ka atzīmju veidā ieraksta tiesību aprobežojumus un tiesību nodrošinājumus, kuriem citos likumos noteikts atzīmju veids. Atzīmei par ceļa servitūtu nav norādīts valdošais nekustamais īpašums (lietas 13.lapa). No minētā secināms, ka šādai atzīmei šobrīd nav lietu tiesības nodibinoša spēka.

[11] Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas norādītajam, ka, neskatoties uz to, ka ceļa servitūts zemesgrāmatā nostiprināts atzīmes veidā, celtās prasības ietvaros ir pārbaudāmi apstākļi par to, vai pastāv Civillikuma 1135.pantā paredzētais pamats braucamā ceļa servitūta tiesību nodrošinājuma saglabāšanai.

[12] Servitūtu, kas nodibināts likumā paredzētajā kārtībā un nostiprināts zemesgrāmatā, tiesa var atcelt, ja grozījušies apstākļi un zudusi nepieciešamība valdošajam nekustamajam īpašumam izlietot servitūta nodibinājumā paredzēto lietojuma tiesību, tas ir, servitūts vairs nekalpo valdošā nekustamā īpašuma labumam, kura dēļ tas bija nodibināts (Senāta 2008.gada 26.novembra spriedums lietā Nr.SKC?441/2008).

Jautājumus, kas attiecas uz servitūta izbeigšanu, regulē Civillikuma 1237.panta noteikumi. Atbilstoši minētajai tiesību normai kā personālie, tā reālie servitūti izbeidzas: 1) ar atteikšanos no tiem; 2) ar tiesības un pienākuma sakritumu vienā personā; 3) ar kalpojošās vai valdošās lietas bojā eju; 4) ar atceļoša nosacījuma iestāšanos vai termiņa notecējumu; 5) ar izpirkumu; 6) ar noilgumu.

Tādējādi no minētās tiesību normas, kas nosaka servitūtu izbeigšanas tiesiskus pamatus, nepārprotami izriet, ka reālservitūtus, kas nodibināti likumā paredzētajā kārtībā, var atcelt, ja ir grozījušies apstākļi un zudusi nepieciešamība valdošajam nekustamajam īpašumam izlietot servitūta tiesību.

[13] Prasītāja apelācijas sūdzībā iebildusi, ka atbildētāja ir veikusi darbības, ar kurām atbildētājas īpašumā "/Nosaukums B/" nodibinātā servitūta izlietošana kļuva neiespējama - viņa 2018.gada 12.aprīlī noslēdza ar nekustamā īpašuma "/Nosaukums C/" īpašnieku līgumu par reālservitūta dzēšanu, kas norāda, ka īpašumam "/Nosaukums B/" ir cits piebraucamais ceļš.

No lietā iesniegtās kartes izdrukas redzams, ka strīdus ceļa servitūts ir turpinājums pašvaldības ceļam V39 "/Nosaukums SU/", kas savienojas ar pašvaldības ceļu V38 "/Nosaukums PU/", ko apstiprina VAS "Latvijas Valsts ceļi" sniegtās ziņas (lietas 96., 97. lapa).

Lietā nav strīda, ka atbildētāja piebraukšanai savam īpašumam lieto arī VAS "Latvijas valsts meži" ceļus, bet sliktos laika apstākļos vai ziemas periodā tie nav izbraucami, jo tiek uzturēti tikai meža apsaimniekošanas vajadzībām.

No VAS "Latvijas valsts meži" vēstules izriet, ka meža ceļš ir uzlabota dabiskā brauktuve meža apsaimniekošanai, kas sliktu laika apstākļu vai remonta dēļ var tikt slēgta (lietas 101.lapa).

No lietā iesniegtās /vieta/novada pašvaldības paskaidrojuma lietā izriet, ka servitūta ceļu izmanto neatliekamās palīdzības dienests un citi dienesti, ceļš savieno divus tiltus, kas ved pāri /Nosaukums/ upei, cita ceļa, kas ļautu piekļuvi pie tiltiem, nav, pašvaldība norādījusi, ka nepieciešama ceļa servitūta

saglabāšana (lietas 52.lapa).

Lietā nav strīda arī par to, ka pašvaldība servitūta ceļu uztur, un tas ir izmantojams braukšanai un piekļūšanai atbildētājas īpašumam.

Tikai tas apstāklis vien, ka atbildētāja vienojusies ar nekustamā īpašuma "/Nosaukums C/" īpašnieku par reālservitūta dzēšanu īpašumā "/Nosaukums B/", neapliecina, ka strīdus servitūta ceļš atbildētājai nav nepieciešams. Kā redzams no Valsts zemes dienesta 2000.gada 16.februāra lēmuma par īpašuma tiesību atjaunošanu un zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu /pers. A/ (lietas 118-119.lapa), ceļa servitūts noteikts uz saimniecības "/Nosaukums B/" zemēm, nevis piekļūšanai īpašumam "/Nosaukums C/". Tādejādi servitūta dzēšana pašas atbildētājas īpašumā nav šķērslis atbildētājai turpināt izmantot servitūta ceļu prasītājas īpašumā.

Tādejādi no pierādījumiem lietā ir secināms, ka atbildētāja izmanto tiesības, kuras nodrošinājusi atzīme par ceļa servitūtu, kas ierakstīta īpašumam "/Nosaukums A/", un atbildētāja no noteiktā ceļa servitūta nav atteikusies, nav arī apstiprinājies prasītājas apgalvojums par to, ka servitūts vairs nekalpo valdošā nekustamā īpašuma labumam, kura dēļ tas nodibināts.

[14] Prasītāja apelācijas sūdzībā ir norādījusi par to, ka strīdus servitūta ceļš ir sliktā stāvoklī, atbildētāja atsakās piedalīties tā uzturēšanā.

Tiesa atzīst, ka šiem argumentiem strīda izlemšanā nav tiesiskas nozīmes, jo ne ceļa stāvoklis, ne apstāklis, ka ceļš netiek pienācīgi uzturēts, nav Civillikuma 1237.pantā paredzētais servitūta izbeigšanas pamats.

Turklāt atbildētāja savos paskaidrojumos pirmās instances tiesā norādījusi, ka viņas īpašumā ir tikai vieglā automašīna, un viņa nebojā prasītājas īpašumā esošo ceļu, savukārt prasītāja īpašumā veic saimniecisko darbību, izmanto smago tehniku, atbildētāja nav atbildīga par šīs tehnikas radītajiem ceļa bojājumiem.

Pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka prasības pieteikumā norādītie apstākļi par atbildētājas atteikšanos atlīdzināt ceļa uzturēšanas izdevumus pats par sevi nav atzīstami par atteikšanos no servitūta, apelācijas instances tiesa pilnībā pievienojas šim secinājumam.

[15] Atbilstoši Civillikuma 1250.pantam servitūts izbeidzas ar noilgumu desmit gadu laikā, ja tiesīgais to labprātīgi desmit gadu laikā nav lietojis.

Ņemot vērā lietas materiālos esošos pierādījumus, tiesai nav nekāda pamata apšaubīt atbildētājas un trešās personas paskaidrojumos norādīto, ka strīdus ceļš nekustamajā īpašumā /Nosaukums A/ tiek izmantots.

Pirmās instances tiesā prasītājas uzaicinātais liecinieks /pers. G/ liecināja, ka viņš apsaimnieko nekustamo īpašumu "/Nosaukums A/" pēc vienošanās ar /pers. A/, tagad ceļam esot uzbērta grants, dažkārt pašvaldība šo ceļu apsaimnieko, greiderē. Servitūta ceļš tiek izmantots, to arī izmanto kaimiņi – atbildētāja, viņas vīrs, dēls. Kaimiņiem ir arī cits labs ceļš piekļūšanai - caur mežu. Ceļa servitūta dzēšana atvieglotu īpašuma "/Nosaukums A/" apsaimniekošanu (lietas 75.lapa, skaņas ieraksts 1:05:01).

No minētās liecības tiesa secina, ka ir nepamatoti prasītājas iebildumi par to, ka atbildētāja strīdus ceļu nelieto.

[16] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesa nepamatoti konstatējusi, ka VAS "Latvijas Valsts meži" ceļš nav paredzēts transportlīdzekļu satiksmei. Spriedumā tā sauktā "dabiskā brauktuve" faktiski dabā ir uzbērta ar drupināto akmeņu šķembu un smilts grants maisījumu.

VAS "Latvijas valsts meži" vēstulē norādīts, ka strīdus ceļš nav ne komersanta ceļš, ne meža stiga, bet dabiska brauktuve, kas izmantojama meža aizsardzības un apsaimniekošanas mērķiem (lietas 198.lapa).

Zemgales apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas secinājumam par to, ka šādas brauktuves slēgšana ir VAS "Latvijas valsts meži" iekšējā kompetence un brīva iniciatīva, bez saskaņojuma ar pašvaldību vai pierobežu īpašumu īpašniekiem.

Lietā nav strīda, ka atbildētāja arī šo brauktuvi izmanto piekļūšanai savam īpašumam. Tomēr, kā secināms no ceļa apsaimniekotāja sniegtās informācijas (lietas 198.lapa), meža ceļš pamatā ir paredzēts meža apsaimniekošanai, un tas var kļūt neizbraucams tā apstākļa dēļ, ka pa ceļu pārvietojas smagā tehnika meža apsaimniekošanai, kā arī ceļš var tikt slēgts. No atbildētājas paskaidrojumiem izriet, ka ceļš ziemā netiek tīrīts. Tādejādi šāda dabiska brauktuve nenodrošina pastāvīgu un drošu piekļuvi atbildētājās īpašumam, tādejādi šādas brauktuves esamība pati par sevi nav pamats prasības apmierināšanai.

[17] Tiesa atzīst, ka prasītājas apelācijas sūdzības argumentiem par servitūta ceļa posmā esošo tiltu, tā nodošanu ekspluatācijā, tilta piederību, strīdu ar pašvaldību par pašvaldības ceļa atrašanos uz prasītājas zemes nav nozīmes izskatāmajā strīdā, un šis strīds nav risināms celtās prasības ietvaros.

[18] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa prasību noraidījusi pamatoti, pilnīgi un vispusīgi izvērtējusi pierādījumus lietā, bet apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nevar būt par pamatu prasības apmierināšanai.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.- 434.pantu, Zemgales apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt pilnīgi /pers. A/, personas kods /personas kods/, prasību pret /pers. B/, personas kods /personas kods/, par ceļa servitūta dzēšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Civillietu departamentā trīsdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas datuma, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2021.gada 26.aprīlī.

Tiesnese referente I.Belicka

Tiesnese S.Maršāne

Tiesnese I.Skudra